

Denne artikkelen er trykket i to aviser:
- Bergens Tidende 15/9 2005, - Agderposten 10/9 2005. BT sin artikkel kan sees helt nederst.

En promille av oljefondet til miljøfond!

Av Henning Jon Grini

Foto: Arne Nilsen (Bildet viser Hop utenfor Bergen 14/9 2005)

Hvor mange miljøkatastrofer må ramme oss mennesker og hvor store må de være før vi innser at vi er medskapere av dem? På mindre enn et år har vi opplevd to enorme naturkatastrofer. Først tsunamien i Asia og nå sist orkanen Katrine ved New Orléans. I skrivende stund er nok en svær orkan på størrelse med Katrine på vei mot fastlandet i USA. Dette kommer i tillegg til et økende antall små og store miljøkatastrofer rundt om i verden.

De fleste forskere er nå sikre på at forurensningen av jordkloden har innvirkning på miljøet. Nylig kunne astronauter for første gang observere synlige skader på jordens overflate forårsaket av menneskelig inngripen. Denne inngripen får konsekvenser. Med andre ord, det vi gjør mot naturen slår til syvende og sist tilbake på oss selv. Og det er nettopp det som skjer nå. Drivhuseffekten skaper global oppvarming som er forårsaket av verdenssamfunnets utslipp av klimagasser. Dette bidrar til at klimaet blir mer ustabil med bl.a. kraftigere orkaner enn det som er vanlig. Dette er de mer synlige og dramatiske følger av klimaendringer. Kan de mange prøvesprengninger av atombomber under jordens overflate påvirke de tektoniske platene og på den måten framskynde jordskjelv? Kan det tenkes at dette var medvirkende til å skape tsunamien i Asia?

Etter tsunamien bevilget den norske stat 1 milliard av oljefondet til hjelpearbeid og gjenoppbygging i de berørte områder i Asia. Et tilsvarende beløp fra oljefondet bør nå brukes til å opprette et internasjonalt miljøfond! 1 promille av oljefondet tilsvarer ca. 1 milliard og det er ikke mye når oljefondet nå er langt over 1000 milliarder og samtidig øker raskt. Er det ikke nå på tide å gi noe tilbake til verdenssamfunnet? Har vi samvittighet til å ruge på enorme pengesummer når vi har mulighet til å forebygge og forhindre fremtidige katastrofer, noe som også kan ramme oss her i Norge? Noe vi merket for kort tid siden da rester av en orkan slo til i Bergen og Vestlandet. Eller skal

vi være som Onkel Skrue, sitte på en enorm pengebinge og ikke dele med andre? "*Beklager min venn, men du kan nok ikke få noen penger, jeg må nemlig spare til pensjonen min!*" Over en kvart million mennesker døde i tsunamien i Asia og alt vi gav var 1 promille. Det kaller jeg å gi smuler til de fattige.

Nettopp dette med å forebygge burde vært prioritert atskillig høyere enn tilfelle er i dag. Vi må forebygge og ikke minst tenke langsiktig. Faktisk kan det gå den veien at hvis vi ikke forbygger nå vil vi komme til å måtte bruke deler av oljefondet i fremtiden til å reparere skader vi kunne forhindre i dag. Det er som å la være å gå til tannlegen selv om det verker. Til slutt er man bare nødt til å komme seg til tannlegen fordi det gjør så vondt. Konsekvensen ved å vente er at det blir dyrere og mer lidelse på lang sikt. Men det aller beste er selvfølgelig å forebygge slik at man må gå minst mulig til tannlegen. Og det oppnår man bl.a. ved å endre kostholdet (for eksempel redusere inntaket av sukker og spise mer frukt og grønnsaker). Det du spiser i dag får jo konsekvenser for kroppen langt inn i fremtiden. Konklusjonen er at hvis vi fortsetter å ignorere miljøproblemene og ikke begynner å gjøre noe straks (endre måten vi behandler miljøet på) vil vi i årene som kommer oppleve verre miljøkatastrofer enn de vi har opplevd det siste året.

Her er USA med Bush i spissen et grelt eksempel. USA er den største forurenseren av klimagasser i verden og den som kanskje gjør minst for miljøet. Bl.a. har de nektet å underskrive Kyoto-avtalen (en avtale som skal bidra til å redusere verdens utslipp av skadelige klimagasser). Jeg regner nå med at tonen vil bli en annen etter orkanene. Det kan ikke være slik at man ikke har råd! Hvis penger er alt som teller er vi alle ille ute å kjøre. Hensynet til mennesket og naturen må gå foran alt annet. Hvis ikke, hva slags verden vil våre barn og barnebarn da få oppleve?

Hvordan dette internasjonale miljøfondet skal fungere og organiseres, hva det skal gjøre, hvor det skal settes inn ressurser o.s.v. er opp til kompetente aktører å finne ut av. Det viktige er å opprette fondet og sette i gang! En av rådgiverne for dette miljøfondet burde være GRID i Arendal som jo nettopp er eksperter på miljøet. Der er det et internasjonalt fagmiljø som arbeider med å dokumentere verdens miljøproblemer. GRID-Arendal (www.grida.no) er et offisielt United Nations Environment Programme (UNEP) senter. De har blitt verdensledende innen miljøinformasjon og kommunikasjon. De utarbeider troverdig, vitenskapsbasert kunnskap som gjøres tilgjengelig for offentligheten på en lett forståelig måte med utstrakt bruk av illustrasjoner. Nettopp dette med å spre informasjon og opplysninger vedrørende miljøet er særdeles viktig. Andre ting er for eksempel å støtte ytterligere opp under forskning på alternative energikilder. Man kunne være med på å finansiere internasjonale miljøkonferanser. Eventuelt starte nye. Opplyse utviklingsland så de ikke gjør samme feil som de rike land har gjort o.s.v. Arbeidsoppgavene står faktisk i kø!

Spørsmålet vi alle i Norge burde stille oss er om vi har samvittighet til å tjene så masse penger på de to siste katastrofene (grunnet de økte oljeprisene orkanene forårsaket) og ikke gi noe igjen til verdenssamfunnet. Pengene suser jo inn i oljefondet som aldri før akkurat nå mens mange mennesker lider andre steder på kloden, da spesielt orkanofre i USA. Burde vi ikke egentlig gitt hele dette overskuddet fra de økte oljeprisene tilbake til verdenssamfunnet? Etter min mening har vi et ansvar. Det er jo faktisk slik at vi alle er i samme båt! Miljømessige konsekvenser et sted på jorden skaper ringvirkninger også andre steder.

La oss i det minste gå foran som et godt eksempel. Som verdens muligens rikeste land burde vi bidra med ytterligere økonomisk støtte til verdenssamfunnet. Et internasjonalt miljøfond kunne bidra vesentlig til økt miljøbevissthet og forhåpentligvis også være med på å snu den negative trenden verden er inne i nå når det gjelder forurensning av miljøet! Samtidig ville Norge være et godt eksempel for andre rike land til også å bidra. Det er blitt sagt at til dem det er blitt gitt mye blir det også forlangt mye av. Norge er et slikt land som er blitt gitt mye. *Det er nå på tide at vi begynner å gi noe igjen!*

«Regjeringen Stoltenberg kommer til dekket bord. Oljeprisen er skyhøy, næringslivet har damp under kjelene og rød-grønne har ingen dyre løfter om skattelettelser.»

FRA LEDER I DAGBLADET

«Det var lettere den gang Høyre enerådende eller i hvert fall dominerende på høyresiden; nå partiet blitt lillesøster på sin egen banehalvdel.»

FRA LEDER I VG

En promise av oljefondet til miljøfond!

debatt

Av Henning Jon Grini

HVOR MANGE MILJØKATASTROFER må ramme oss mennesker og hvor store må de være før vi innser at vi er medskapere av dem? På mindre enn ett år har vi opplevd to enorme naturkatastrofer: Først tsunamien i Asia og nå sist orkanen Katrina ved New Orleans. Dette kommer i tillegg til et økende antall små og store miljøkatastrofer rundt om i verden. Ja, også her hjemme har vi fått merke naturkreftene slå til i Bergen og på Vestlandet. Flere og flere forskere er nå sikre på at forurensningen av jordkloden har innvirkning på miljøet. En innvirkning som får konsekvenser. Med andre ord, det vi gjør mot naturen slår til syvende og sist tilbake på oss selv. Og det er nettopp det som skjer nå.

EITERTSUNAMEN bevilget den norske stat en milliard av oljefondet til hjelpearbeid og gjenoppbygging i de berørte områder i Asia. Et tilsvarende beløp fra oljefondet bør nå brukes til å opprette et internasjonalt miljøfond! En promise av oljefondet tilsvarer ca. en milliard og det er ikke mye når oljefondet er på over 1000 milliarder og samtidig øker raskt. Er det ikke nå på tide å gi noe tilbake til verdenssamfunnet? Har vi samvittighet til å ruge på enorme pengesummer når vi har mulighet til å forebygge og forhindre fremtidige katastrofer, noe som også kan ramme oss i Norge? Eller skal vi være som Onkel Skruer, sitte på en enorm pengebinge og ikke dele med andre? «Beklager min venn, men du kan nok ikke få noen penger, jeg må nemlig spare til pensjonen min!» Over en kvart million døde i tsunamien i Asia og alt vi ga var en promise. Det kaller jeg å gi smuler til de fattige.

NETTOPP DETTE MED Å forebygge burde vært prioritert atskillig høyere enn tilfelle er i dag. Vi må forebygge og tenke langsiktig, veldig langt frem i tid, ikke bare noen få år. Egentlig er det enkelt. For å bruke et bilde: alle vet at verker man i en tann er det

MILJØKATASTROFER: Også her hjemme har vi fått merke naturkreftene slå til i Bergen og på Vestlandet. Flere og flere forskere er nå sikre på at forurensningen av jordkloden har innvirkning på miljøet – en innvirkning som får konsekvenser. Bildet er fra Hop i går. FOTO: ARNEMILSEN

lurt å gjøre noe med det. Altså gå til tannlegen, og jo før jo bedre. Men det aller beste er selvfølgelig å forebygge slik at man må gå minst mulig til tannlegen. Og det oppnår man bl.a. ved å endre kostholdet. Det du spiser i dag får konsekvenser for kroppen langt inn i fremtiden.

KONKLUSJONEN er at hvis vi fortsetter å ignorere miljøproblemene og ikke begynner å gjøre noe straks (endre måten vi behandler miljøet på) vil vi i årene som kommer oppleve verre miljøkatastrofer enn de vi har opplevd det siste året. Her er USA med Bush i spissen et greit eksempel. USA er den største forurenseren av klimagasser i verden og den som kanskje gjør minst for miljøet. Bl.a. har USA nektet å underskrive Kyoto-avtalen (en avtale som skal bidra til å redusere verdens utslipp av skadelige

klimagasser). Jeg regner nå med at tonen vil bli en annen etter orkanen. Hvordan dette internasjonale miljøfondet skal fungere og organiseres, hva det skal gjøre, hvor det skal settes inn ressurser osv. er opp til kompetente aktører å finne ut av. Det viktige er å opprette fondet og sette i gang! En av rådgiverne for dette miljøfondet burde være GRID i Arendal som jo nettopp er eksperter på miljøet. Der er det et internasjonalt fagmiljø som arbeider med å dokumentere verdens miljøproblemer. Nettopp dette med å spre informasjon og opplysninger vedrørende miljøet er særdeles viktig. Andre ting er for eksempel å støtte opp under forskning på alternative energikilder. Man kunne være med på å finansiere internasjonale miljøkonferanser. Eventuelt starte nye. Opplyse utviklingsland så de ikke gjør samme feil

som de rike land har gjort osv. Det mangler i hvert fall ikke på arbeidsoppgaver!

SPØRSMÅLET VI ALLE I NORGE burde stille oss er om vi har samvittighet til å tjene så masse penger på katastrofen (grunnet de økte oljeprisene) og ikke gi noe igjen til verdenssamfunnet. Etter min mening har vi et ansvar. Jeg blir nesten litt flau av å tenke på at pengene suser inn i oljefondet nettopp nå pga. lidelser andre steder i verden. Spør du meg burde vi gitt hele overskuddet fra de økte oljeprisene tilbake til verdenssamfunnet.

La oss i det minste gå foran som et godt eksempel. Det er blitt sagt at til dem det er blitt gitt mye blir det også forlangt mye av. Norge er et slikt land som er blitt gitt mye. Det er nå på tide at vi begynner å gi noe igjen!